

Zločin na železniški postaji Grobelno

Dr. Milko Mikola, foto: osebni arhiv Milko Mikola

Grobelno je kraj, ki leži ob Južni železnici med železniškima postajama Šentjur in Ponikva, nedaleč od Celja in Šmarja pri Jelšah. Omenjeni kraj je znan po tem, da se tu od Južne železnice odcepi enotirna železniška proga za Rogatec.



Železniška postaja v Grobelnem, kjer je po zaslugi partizanov 31. decembra 1944 tekla predvsem slovenska kri



»Diverzantska akcija« partizanov na železniško postajo v Grobelnem je v glavnem terjala civilne žrtve.

Pred sedemdesetimi leti, na silvestrovo (31. decembra 1944), se je v tem kraju zgodil hud zločin, ko je neka partizanka v čakalnici tamkajšnje železniške postaje podtaknila peklenski stroj. Nemški časopis *Rdeči raj* (*Das Rote Paradies*), ki je med vojno v Celju izhajal v nemškem in slovenskem jeziku, je o tem dogodku 24. januarja 1945 poročal:

Podtaknjena bomba »Zadnji dan usodepolnega in burnega leta 1944. Čakalnica postaje Gröbl (Grobelno – op. M. M.) je bila nabito polna. Zunaj je pritiskal mráz. Bilo je nekaj pred osmo uro zvečer. Nestrpni pogledi so romali k uri na steni. Vsi, ki so tu čakali na vlak, so upali, da prebijejo konec starega leta doma pri svojih dragih. Največ je bilo Štajercev. Preprosti delavci, ki pone-sejo tedensko plačo ženi in otrokom, kmetje in kmetice, ki so se vračali po opravih iz mesta, in štajerski fantje in dekleta, ki hodijo domov k očetu in materi. Veselje jim žari iz oči.

Glasovi so naenkrat potihnili.

Železniški uradnik je naznanil skorajšnji prihod vlaka. Polni od nemirnega pričakovanja in veselja so spregovorili tudi ti, ki so se do sedaj prepustili svojim mislim. Skozi smejočo in govorečo množico se je nenadoma pričela pre-rivati neka močna ženska. Ker je bilo preveč ljudi in ni mogla takoj skozi, je brezobzirno uporabljala komolce. Pred seboj je nosila majhen vinski sodček, kakršnega kmetje imenujejo barjuc, v levi roki pa je držala zavoj. Pri blagajni je postavila oboje na tla. Z velikim pisanim robcem si je utrla čelo, nato pa se je s smehljajočim in ocenjevalnim pogledom ozrla okoli sebe. Naglo je še nekaj popravila pri svoji prtljagi in se nato zopet napotila k vratom. Neki železniški uradnik jo je opozoril, naj ne pusti kar tako ležati svojo prtljago, temveč naj jo vzame s seboj. Odgovorila mu je, da se takoj vrne. Nekaj minut po tem, ko je ženska izginila, je sledila strašna eksplozija. Del postaje se je zrušil in pokopal pod seboj čakajoče potnike. Po strahotnem molku se je pričelo srce trgajoče stokanje,

tarnanje in jok.«

Umrli nedolžni civilisti Posledice eksplozije so bile strašne. Ne le da je bil porušen del železniške postaje, ampak je po navdbah časopisa *Rdeči raj* pod ruševinami življenje izgubilo 12 ljudi, medtem ko jih je bilo 8 huje, 16 pa laže ranjenih. Žrtve so bili nedolžni civilisti, ki so čakali na vlak, med njimi so bili tudi nekateri iz bližnjih krajev. O tem, ali je bilo med mrtvimi in ranjenimi tudi kaj nemških vojakov, omenjeni časopis ni poročal. Vendar pa tudi v primeru, če so bili, to niso bili Nemci, marveč slovenski fantje, ki so bili v nemško vojsko prisilno mobilizirani. Naslednjega dne so si nekateri domačini šli ogledat razdejanje, ki ga je povzročila eksplozija podtaknjene peklenskega stroja. Med njimi je bila tudi Terezija M. iz Grobelnega, ki je avtorju tega zapisa pripovedovala, kako strašen je bil pogled na trupla, ki so ležala pod ruševinami. Še posebno močno jo je pretreslo, ko je med ruševinami zagledala starčka, ki

je mrtev sedel na klopi, naslonjen na palico, v roki pa je še vedno držal cekar.

Terorizem kot junaštvo? To partizansko »akcijo«, ki jo je organiziralo poveljstvo Kozjanskega odreda, je celjski zgodovinar dr. Tone Kregar v svojem delu *Vigred se povrne s podnaslovom Druga svetovna vojna na Celjskem*, ki jo je leta 2009 izdal Muzej novejšje zgodovine Celje, takole ocenil: »Med drugim je Kozjanski odred, ki se je med ofenzivo v glavnem dobro izmikal iz nemških obročev, na silvestrovo 1944 izvedel odmevno diverzijo na železniški postaji Grobelno.« S takšno njegovo oceno se je seveda nemogoče strinjati. Četudi lahko domnevamo, da je bil glavni cilj te partizanske »diverzije« uničenje prometnih naprav na železniški postaji Grobelno, pa je nikakor ni mogoče označiti kot »odmevno diverzijo«. Glede na to, da so bili v njej zavestno žrtvovani povsem nedolžni civilisti, je dejanska predstavljala navadno teroristično dejanje in zločin. ■